

Zygmunt Białas

Ustroński Klub Ekologiczny w 2016 roku (ważniejsze wydarzenia)

Na prośbę zespołu redakcyjnego w dotychczasowych zeszytach *Przyrodnika Ustrońskiego* zaprezentowały się stowarzyszenia prowadzące działalność na rzecz przyrody i jej ochrony działające na Śląsku Cieszyńskim lub mające jakieś relacje z Ustroniem. Formy tych działań są zróżnicowane, zależne od warunków lokalnych, liczby i wieku członków, ich zainteresowań, prężności i pomysłowości liderów itp. Każde z tych stowarzyszeń posiada konkretny dorobek, cieszy się uznaniem mieszkańców i na ogół życzliwością oraz wsparciem władz lokalnych. Nie mają one charakteru „masowego” i podobnie jak inne organizacje pozarządowe działające w swoich środowiskach, liczą zazwyczaj 15-30 aktywnych członków.

Dotychczas na łamach *Przyrodnika Ustrońskiego* poza Ustrońskim Klubem Ekologicznym, swoją działalność przedstawiły:

- *Polski Klub Ekologiczny w Skoczowie* (z. 14/2015);
- *Stowarzyszenie Nasze Kalety* (z. 14/2015);
- *Polski Klub Ekologiczny Koło w Krynicy-Zdroju* (z. 15/2016);
- *Klub Ekologiczny „EKO” w Drogomyślu* (z. 15/2016);
- *Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-Życie z Chybia* (z. 15/2016).

Uczestnicy wycieczki UKE do Nadleśnictwa Bielsko.
Fot. Zygmunt Białas

Jako zespół redakcyjny *Przyrodnika*, a także jako Klub Ekologiczny pragnęliśmy, aby czytelników – w tym zrzeszonych ekologów – zapoznać bliżej z działaniami wymienionych stowarzyszeń. Ustroński Klub Ekologiczny (UKE) wypracował swój model działalności, który od 2013 r. przedstawiamy w formie kronikarskiej na łamach *Przyrodnika*, a czynimy to dlatego, by w natłoku przeróżnych informacji, wydawnictw i Internetu pozostał ślad tego typu aktywności, stosunkowo łatwy do odszukania w jednym, zwartym wydawnictwie. W tym miejscu zachęcamy stowarzyszenia, które już przedstawiliśmy, aby w kolejnych zeszytach *Przyrodnika* dzieliły się swoimi osiągnięciami i doświadczeniami organizacyjnymi, a my czynimy to poniżej – już po raz czwarty.

* * *

Tradycją Ustrońskiego Klubu Ekologicznego stało się organizowanie w grudniu rocznych zebrań sprawozdawczych, gdyż wówczas łączone są ze spotkaniem opłatkowym, atmosfera jest bardziej swobodna, a na stołach znajdują się stroiki świąteczne i płoną świece. I tak było 15 grudnia 2016 r. Uroczyste zebranie otwarł prezes Klubu Krystian Szymanek – oficjalnie zwany *Przedstawicielem*, gdyż taki tytuł „nosi” osoba kierująca stowarzyszeniem zwykłym, nieposiadającym osobowości prawnej, co zapisane jest w ustawie o stowarzyszeniach¹. Zgromadzenie Członków, tym razem rozpoczęło tradycyjną wigilijką. Dzieliliśmy się opłatkiem składając sobie życzenia, raczyliśmy się smacznym karpem przyrządzonym przez personel ośrodka „Leśnik”, a przy akompaniamencie gitarowym Romana Zabdryra śpiewaliśmy kolędy.

Po tej przyjemniejszej, nieoficjalnej części, nastąpiło podsumowanie działalności UKE w roku 2016. Sprawozdanie przedstawione w postaci prezentacji slajdów zostało przez 24 uczestników Zgromadzenia jednogłośnie zaakceptowane. Ta forma, praktykowana od kilku lat, jest bardziej atrakcyjna od standardowej – czytanej, pozwala bowiem „naocznie” powrócić ich uczestnikom do minionych wydarzeń, a zaproszonym gościom – sympatykom Klubu – przybliżyć nasze działania.

W zeszytach 13-15 *Przyrodnika Ustrońskiego* w formie kronikarskiej przedstawiona została nasza działalność w latach 2013-2015. W podobny sposób przedstawiamy naszą aktywność w roku 2016, realizowaną zgodnie z zapisem § 5 regulaminu UKE stanowiącym, iż celem Klubu jest *prowadzenie ekologicznej działalności edukacyjnej, działalności na rzecz ochrony środowiska naturalnego oraz dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego*.

Jak od lat, jedną z form działalności były otwarte dla wszystkich zainteresowanych prelekcje (wykłady), a mianowicie:

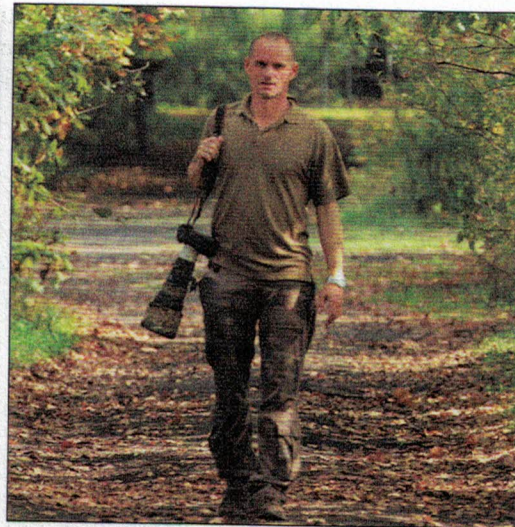
14 stycznia odbyła się prezentacja pt. „Ptaki w obiektach Andrzeja Jończyka i Kazimierza Krzyżaka”. Obydwaj panowie są mieszkańcami Wodzisławia i autorami artykułów o ptasiej tematyce w *Przyrodniku Ustrońskim*;

¹ Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 239). Czytelnikom, którzy być może po raz pierwszy dowiadują się o naszym Klubie chciałbym przekazać, że działamy co prawda dopiero piąty rok, lecz naszym początkiem było utworzone 15 maja 1984 r. ustrońskie Koło Polskiego Klubu Ekologicznego. Z czternastu członków założycieli Koła PKE, po 32 latach do UKE należą: Irena Dorda, Halina Rakowska-Dzierżewicz, Andrzej Piechocki, Zygmunt Białas. O zmianie formy organizacyjnej i nazwy zdecydowały kwestie finansowe (z naszych skromnych składek zobowiązani byliśmy odprowadzać 40% środków na rzecz Zarządów Okręgu i Głównego PKE), mała aktywność „góry” oraz to, że chcieliśmy być w pełni samorządni i niezależni. 19 grudnia 2012 r. odbyło się ostatnie zebranie Koła PKE, na którym podjęliśmy uchwałę o jego rozwiązaniu i utworzeniu nowej organizacji. Starosta Cieszyński wpisał Ustroński Klub Ekologiczny do ewidencji stowarzyszeń zwykłych 7 stycznia 2013 r., pod numerem 34/S.Z. Klub jako stowarzyszenie zwykle zamiast rozbudowanego statutu posiada regulamin określający zasady działalności. Najwyższą władzą jest Zgromadzenie Członków, Klubem kieruje jednoosobowo *Przedstawiciel*, a ponieważ nie może być jednocześnie zastępcą, sekretarzem czy skarbnikiem, dlatego powołaliśmy tzw. *grupę wsparcia*, wspierającą go we wszystkich działaniach.

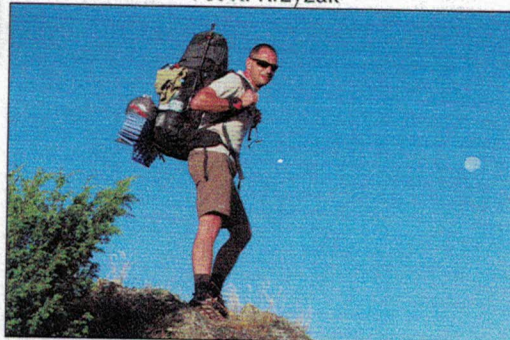

Bijące się dzwońce
– ilustracja z prelekcji A. Jończyka i K. Krzyżaka.

18 lutego Stanisław Kawecki (członek UKE) w prezentacji multimedialnej, którą tytułował „Karpaty rumuńskie subiektywnie”, opowiedział o przyrodzie, turystyce i kulturze Karpat rumuńskich na „bazie” swoich doświadczeń z wypraw odbytych w latach 2008 i 2011-2013;

A. Jończyk w drodze na „polowanie”.
Fot K. Krzyżak

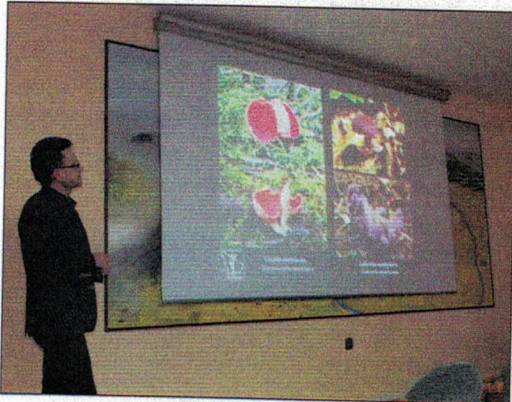

S. Kawecki w Karpatach Zachodniorumuńskich.

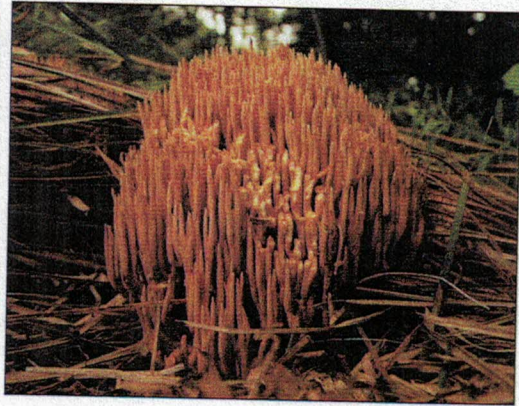

Karpaty Zachodniorumuńskie – Góry Gilau, rejon skały Scarita Belioara. Fot. S. Kawecki

17 marca Aleksander Dorda (członek UKE) razem z Markiem Fiedorem wygłosili bogato ilustrowaną przezroczami prelekcję pt. „Jak na grzyby, to do... Cieszyna”, opartą na książce „Grzyby Cieszyna” wydanej przez Urząd Miejski w Cieszynie Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa;

A. Dorda podczas prelekcji o grzybach. Fot. Z. Białas

Koralówka sztywna.

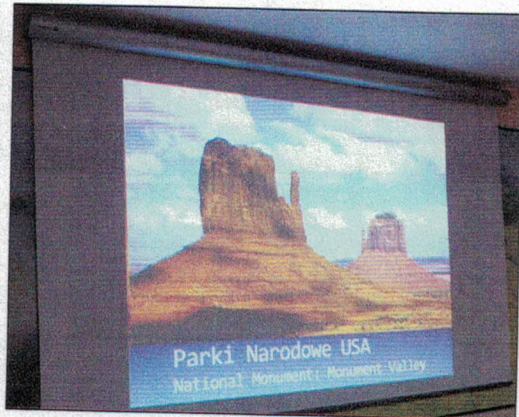
Okratek australijski.

Galaretnica mięsista.

Fotografie grzybów autorstwa A. Dordy.

14 kwietnia Stanisław Hławiczka – emerytowany chemik, podróżnik, fotograf i działacz społeczny, przedstawił „Impresje fotograficzne z parków narodowych USA”. Przepiękne zdjęcia autora wzbudziły zachwyt uczestników;

Stanisław Hławiczka i jeden ze slajdów ilustrujących prelekcję.

30 kwietnia w ramach spotkań przyrodniczo-ekologicznych odbywających się w Muzeum Zbiory Marii Skalickiej, Aleksander Dorda miał wykład pt. „Płazy i gady – nie tylko te najpiękniejsze”, w czasie którego dowiedzieliśmy się wielu interesujących faktów z życia tych często niesympatycznych zwierząt, pokazanych na pięknych fotografiach;

Zaskroniec.

Salamandra plamista.

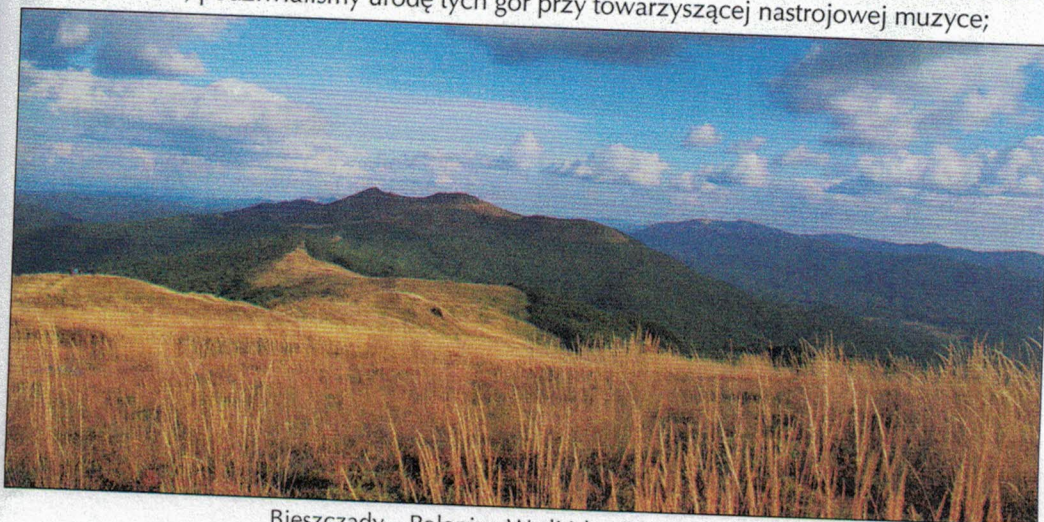
Jaszczurka z rodzaju *Gallotia*.

Fotografie autorstwa A. Dordy.

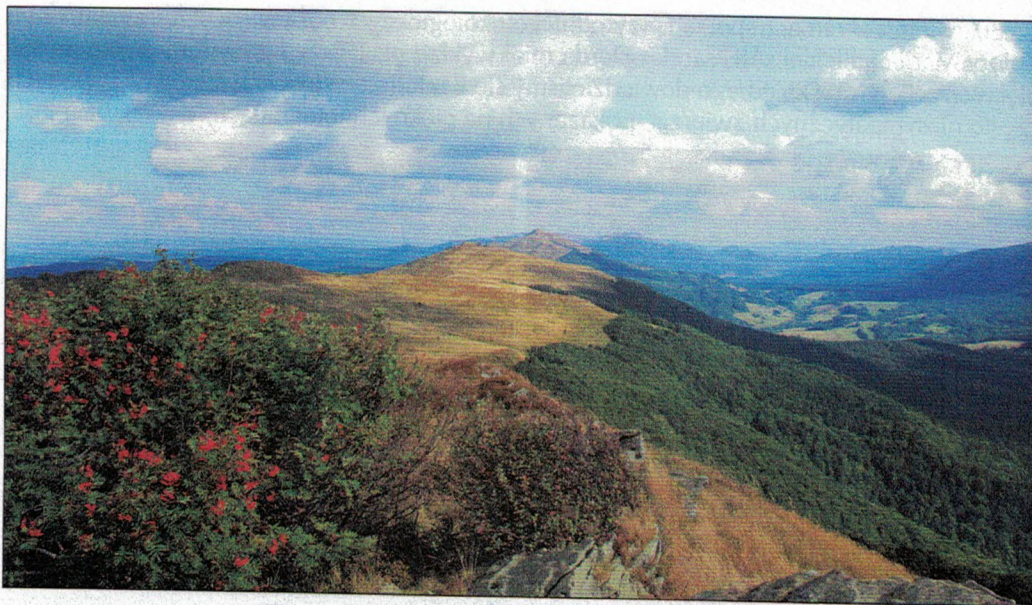

Zaskroniec.

26 października Stanisław Kawecki prowadził nas „Szlakiem czerwonym przez Bieszczady i Beskid Niski”; podziwialiśmy urodę tych gór przy towarzyszącej nastrojowej muzyce;

Bieszczady – Połonica Wetlińska. Fot. S. Kawecki

Bieszczady – Połonina Wetlińska. Fot. S. Kawecki

21 listopada zebrani wysłuchali prelekcji Iwony Korlackiej (członkini UKE) pn. „Powrót owczarstwa – aspekty przyrodnicze i zdrowotne”, dowiadując się o pasterstwie, korzyściach dla przyrody wynikających z hodowli owiec oraz walorach zdrowotnych produktów owczych.

I. Korlacka

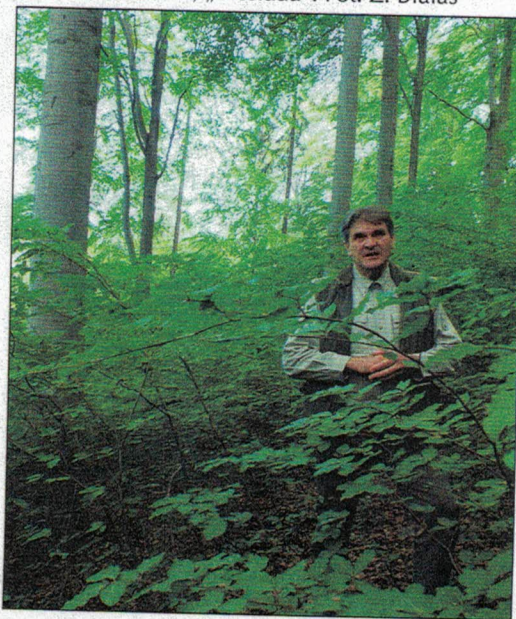
Ilustracja z prelekcji I. Korlackiej o owczarstwie.
Fot. Agnieszka Jarczyk

6 maja – podobnie jak w latach ubiegłych – pod kierunkiem leśniczego Sławomira Kohuta (członka UKE) sadzono drzewka na zboczu Czantorii Małej (leśnictwo Czantoria). Uczestnikami byli nie tylko klubowicze, zwłaszcza cieszyła obecność dzieci i nielicznej niestety młodzieży. Zasadzono ponad 300 drzewek, a po wykonanej pracy na rzecz lasu, na polu biwakowym „U Jonka na Kympie” smażyono kiełbaski, raczono się bigosem, kawą, herbatą itp. (poczęstunek przygotowało Nadleśnictwo Ustroń). W latach 2013-2016 na zboczu Czantorii Małej zasadziliśmy blisko 1500 drzewek. W *Gazecie Ustrońskiej* z 19 maja ukazała się relacja red. Moniki Niemiec z tej pożytecznej akcji.

6 maja 2016 – instruktaż przed sadzeniem drzewek, sadzenie, „biesiada”. Fot. Z. Białas

Tradycją Klubu są wycieczki edukacyjne, dzięki którym poznaliśmy wiele ciekawych, cennych przyrodniczo miejsc, m.in. w Nadleśnictwach Wisła, Pszczyna, Ujsoły. Również w roku 2016 taką wycieczkę odbyliśmy – tym razem do Nadleśnictwa Bielsko – w dniu 21 maja przy pięknej, słonecznej pogodzie. W Jaworzu klubowiczów powitał nadleśniczy mgr inż. Hubert Kobarski, który opowiedział o specyfice Nadleśnictwa Bielsko, o różnorodności środowisk leśnych, od nizinnych do górskich, położonych powyżej 1200 m n.p.m. W leśnictwie Jaworze, idąc do odtworzonej huty szkła z XIX w., obejrzelśmy kilka pomnikowych jaworze, a następnie w cieniastym młodniku bukowym, tzw. mateczniku, podziwialiśmy okazałe nasienne buki. Autobusem przejechaliśmy do centrum dawnego uzdrowiska, spacerem przeszliśmy przez zabytkowy

Nadleśniczy H. Kobarski, 21 maja 2016 r.
Fot. Z. Białas

Park Zdrojowy im. Józefa Piłsudskiego, zachwycając się 300-letnimi, pomnikowymi dębami, a także drewnianej konstrukcji tężnią zasilaną solanką z Zabłocia. W budynku Nadleśnictwa wysłuchaliśmy pogadanki (przy poczęstunku) pana Nadleśniczego, zwiedziliśmy Izbę Edukacji Leśnej autorstwa Eugeniusza Białasa i Andrzeja Piechockiego (członek UKE). Zapoznaliśmy się z położonymi obok budynku pięknym ogrodem, wyluszczeni nasion i leśną szkółką drzew. Powyżej zapory i zbiornika wodnego na potoku Wapienica podziwialiśmy piękny, górski las, w którego prześwitach widoczny był szczyt Klimczoka, a miejscami również zabudowa Bielska-Białej. Wycieczkę zakończyliśmy w „Krzywej Chacie” z widokiem na zaporę i zbiornik w Wapienicy. Relacja z wycieczki napisana przez A. Piechockiego ukazała się w *Gazecie Ustrońskiej* z 2 czerwca.

Już po raz wtóry nasz Klub wziął udział w konkursie EkoAktywni zorganizowanym przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. W uroczystości rozdania nagród, która odbyła się 4 czerwca w Parku Śląskim w Chorzowie, prezes K. Szymanek odebrał przyznane wyróżnienie.

Tężnia solankowa w Jaworzu. Fot. Z. Białas

29 czerwca w RLOEE „Leśnik” miała miejsce prezentacja jubileuszowego, 15. zeszytu *Przyrodnika Ustrońskiego*. Na prośbę Klubu kol. A. Dorda krótko scharakteryzował wydawane od 2002 r. zeszyty (w łącznym nakładzie ok. 9 100 egzemplarzy), w których zamieszczono łącznie 308 tekstów napisanych na 1 890 stronach przez 117 autorów. Prezentacja połączona była z jubileuszem 70. urodzin kolegi klubowego Andrzeja Piechockiego. List gratulacyjny od władz miasta przekazał burmistrz Ireneusz Szarzec oraz przewodniczący Rady Miasta Artur Kluz. Oczywiście nie zabrakło życzeń od członków Klubu, złożonych przez Krystiana Szymanka i Iwonę Dzierżewicz-Wikarek. Były również życzenia od Stowarzyszenia Nasze Kalety² przekazane przez Radosławę Radziwończyk-Gabryś. Jubilat został uhonorowany złotą odznaką „Zasłużony dla województwa śląskiego”, którą wręczyła radna Sejmiku

² Kalety są miastem partnerskim Ustronia.

Województwa Śląskiego Sylwia Cieślak. Imprezę uświetniła kapela „Wafasi”, całość prowadziła Danuta Koenig, a red. Agnieszka Jarczyk opisała w *Gazecie Ustrońskiej* z 7 lipca uroczystą prezentację *Przyrodnika*. Natomiast Stowarzyszenie Nasze Kalety zamieściło relację (wraz z serwisem fotograficznym) na swojej stronie internetowej³.

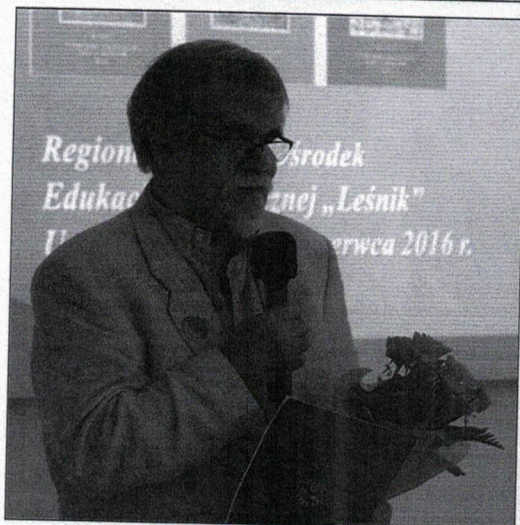
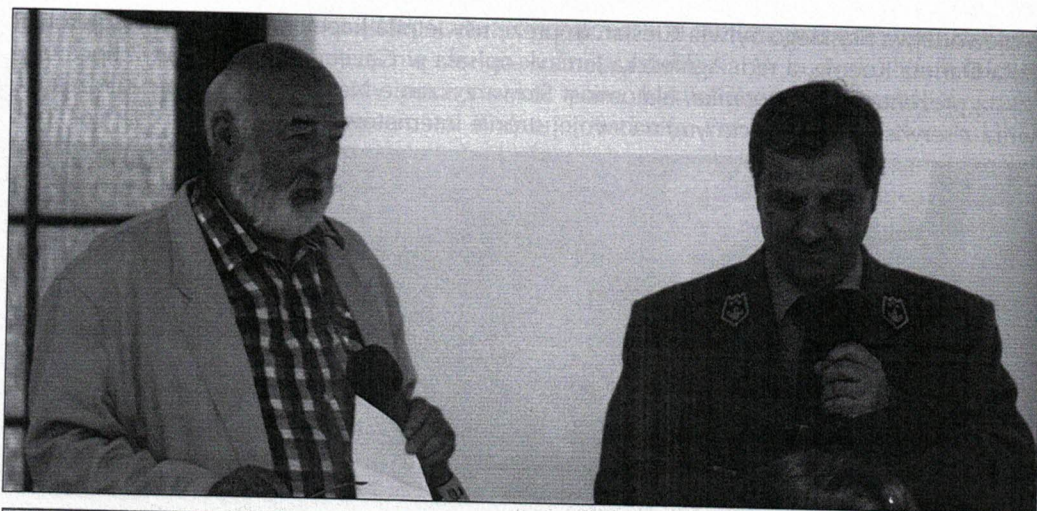

Przy 300-letnim pomnikowym dębie w Jaworzu, 21 maja 2017 r.
Fot. Z. Białas

Prezentacja *Przyrodnika Ustrońskiego*, 29 czerwca 2016 r.
Fot. Kazimierz Heczko

<http://naszekalety.eu/index.php?mods=pokazart&ida=346>

Prezentacja *Przyrodnika Ustrońskiego*, 29 czerwca 2016 r.

K. Szymanek i L. Mijał (na górze), A. Piechocki, D. Koenig (na dole). Fot. K. Heczko

28 września odbyło się spotkanie w kamieniołomie pod Skalicą, który na wniosek Klubu ustanowiony został przez Radę Miasta w 2014 r. stanowiskiem dokumentacyjnym. Przy okazji zebrano niewielkie ilości różnego rodzaju śmieci porzucone w wyrobisku.

Dzięki inicjatywie Klubu Ustroń wzbogacił się o dwa pomniki przyrody (buki) w Parku Kuracyjnym (uchwała Rady Miasta z dnia 31 maja 2016 r.). Natomiast w listopadzie na ścieżce przyrodniczej „Zawodzie” zaprojektowanej przez A. Piechockiego, zainstalowano kolejne 3 tablice edukacyjne („Źródło Żelaziste”, „Walory przyrodnicze lecznictwa uzdrowiskowego w Ustroniu”, „Tereny zielone dzielnicy leczniczo-rehabilitacyjnej Ustroń Zawodzie”). Ich wykonanie sfinansował Urząd Miasta Ustroń.

Na koniec 2016 roku w Klubie zrzeszonych było 33 członków.

Wydawanie *Przyrodników Ustrońskich*, które są „sztandarową” pozycją UKE, nie byłoby możliwe bez wsparcia finansowego z budżetu miasta Ustroń, Nadleśnictw Ustroń i Wisła, Banku Spółdzielczego, firmy „Kosta”, Energetyki Cieszyńskiej sp. z o.o. oraz naszego Klubu i – w przypadku pojedynczych zeszytów – gmin Dębowiec, Brenna i Kalety. W tym miejscu chciałbym dodać, iż autorzy tekstów oraz zespół redakcyjny nie otrzymują żadnych honorariów.